

Thư Tháng Hai

(Hai Không Hai Hai)

Các bạn thân mến,

Mồng một tết Nhâm Dần rơi đúng vào ngày 1 tháng hai năm 2022 cho nên thư này xin nói vài chuyện linh tinh có liên quan đến tết, nhưng không phải là mô tả ngày tết, phong tục tập quán ngày tết hay cách “ăn tết” ra làm sao của người Việt Nam ta.

Chắc các bạn còn nhớ? Năm ngoái, Tết Tân Sửu là một cái tết rất “eo xèo” đối với người Việt Nam ở xứ Mỹ vì sự hoành hành một cách rất “mất dạy” của con cô vít phát xuất từ thành phố Vũ Hán nước Tàu. Năm nay – tết Nhâm Dần không biết có khá hơn năm trước hay không? Bởi vì, hết con Corona, lại đến con Delta, rồi tới con Omicron, tiếp là con Ihu và sẽ còn bao nhiêu con sắp sửa chào đời nữa...Dân gian ưa nói “tránh vỏ dưa gặp vỏ dừa”. Giờ thì thiên hạ “tránh được em Corona lại gặp chị Delta...tránh chị Delta thì gặp mợ Omicron...tránh mợ Omicron thì gặp thím Ihu...” (Ihu = Ai Hu = Tôi khóc hu hu...) và từ nay về sau mình và các bạn còn phải cố mà tránh mấy cái con virus quỷ khóc thần sầu làm điêu đứng cả thế gian. Và nếu cứ tiếp tục tránh như thế thì “đời mất vui” là chuyện không có gì lạ. Nhưng lại có một chân lý mà loài người phải chấp nhận là: “phải sống chung với chúng”. Riêng mình thì đã từng sống chung với các em Cờ Rô Na, em Delta, em Omicron mà chưa bị chúng nó vật nhờ châm ba mũi vaccine, hai mũi châm vào mùa xuân huê nở và một mũi châm vào mùa thu lá rụng của năm ngoái...không biết có còn châm thêm mũi nào nữa hay không nhưng hiện tại thì tình hình dịch chưa có gì hứa hẹn là chúng sẽ từ giả con người để ra đi vĩnh viễn. Nếu có cuộc chia tay vĩnh viễn với chúng thì bảy tám tỉ con người đang dở sống dở chết trên qua địa cầu sẽ đốt pháo và khai champagne ăn mừng...

Định không nhắc đến con cúm Tàu nữa nhưng chúng chẳng chịu tha ai cả nên mình cũng phải nhắc tới nó như là lời nguyện rửa và để không quên quốc tịch của nó là nước cộng-huề-nhơn-răng-tung-cuốc vĩ đại. Mình “hận” với mấy trụ “3 tàu” lắm! Hễ cứ nhắc đến mấy chữ Trung quốc, Trung Hoa China, Tàu khựa, Hán gian...là mình nhớ đến con số 1000 năm chúng đô hộ dân ta. Không nguyện rửa sao được chứ!?

Bắt qua chuyện tết, hay nói cho rõ là liên quan tới năm Dần, tức năm con Cọp, tức năm ông Cọp và cũng tức là năm ông Ba Mươi.

Có chuyện cũng xưa lắm, khoảng giữa thế kỷ thứ hai mươi, thỉnh thoảng trong nhà mình, bọn nhỏ nhỏ, cả đực rửa lẫn cái rửa vào ban đêm ưa ngồi túm tụm lại kể chuyện đời xưa mà ta thường gọi là chuyện cổ tích cho nhau nghe, chuyện ma quỷ cũng có, chuyện thần thánh cũng có, chuyện các bậc kỳ tài cũng có và chuyện về loài thú vật biến hóa để hại người hay giúp người cũng đều có cả...Đặc biệt khi bọn nhóc kể chuyện có nhắc tới loài cọp thì ngay lập tức bị các đấng cha mẹ, nhất là mẹ và mấy bà chị lớn rầy la và

bảo rằng, nguyên văn: “tụi bay đừng có kêu bằng con cọp, mà phải kêu bằng Ông Cọp...”. Cả bọn cũng chẳng hiểu tại sao vì các các bậc cha mẹ và các chị nờn không giải thích gì cả. Khi tuổi lớn dần thì mình mới hiểu điều cấm kỵ gọi con cọp mà phải gọi là ông cọp vì xem ông cọp thuộc vào loài vật linh thiêng, có phù phép biến hóa như trong nhiều truyện cổ tích dành cho trẻ em hoặc trên thực tế mà các cụ đã chứng kiến hoặc nghe biết qua nhiều giai thoại dân gian, đặc biệt là trong đời sống sinh hoạt của dân Việt suốt thời kỳ khai hoang ở miền Nam hồi thế kỷ thứ 18, 19.

Như tại các vùng đất thuộc Cần Thơ, Mỹ Tho, Bến Tre, Cà Mau, Đồng Nai...vào thời kỳ khai hoang xưa, hai con vật mà người ta thường phải đối mặt để tận diệt vì sự nguy hiểm của chúng là cá sấu và cọp qua câu ca dao:

Cà Mau khi khọt trên bưng

Dưới sông sấu lội, trên rừng cọp um

Ở Bến Tre ai cũng biết đến địa danh “Đìa Cứt Cọp” hay ở Mỹ Tho cũng nghe đến “Rạch Ông Hồ” là những nơi mà loài cọp đã là mối nguy cơ hãi hùng đối với dân chúng.

Một mặt người ta tìm giết cọp, mặt khác người ta lại lập miếu để thờ cọp. Trong các ngôi đình làng thường có thờ cọp, phía trước cổng đình người ta thường đúc tượng “Ông Hồ” để trấn. Bên trong lại có những tranh vẽ hoặc tượng để thờ ở những nơi trang nghiêm nhất. Tại đình thờ thần Hồ - đình Hòa Quới – Cù Lao Phố, Biên Hòa có câu đối thờ “Đệ Nhất Mãnh Hồ Tướng Quân”:

Hùng hào tuấn kiệt như mãnh hổ

Anh Dũng oai linh thị sơn lâm

Vì thế trong dân gian thường gọi cọp là Ông Cọp, Thần Hồ, Mãnh Hồ Sơn Quân, Chúa Sơn Lâm, Hùm thiêng, Ông Ba Mươi...là thế...

Ngoài các chuyện về hổ dữ, có câu chuyện về hổ hiền như sau, xin trích từ internet:

Triều Vua Tự Đức có 5 người họ Nguyễn, Võ, Lê, Vương, Đỗ đưa gia quyến xuôi Nam tìm vùng đất mới, đến một cù lao giữa vùng rừng rậm hoang vu,

nơi đây có một con rạch gọi là rạch Cái Quán hợp lưu với cửa sông Hàm Luông. Thuở hoang sơ khai khẩn, thỉnh thoảng dân làng trông thấy một con cạp to lớn thoát ẩn, thoát hiện. Điều lạ là, cạp rất hiền lành, không hề gây tổn hại cho dân làng. Không những thế cạp còn cứu giúp dân làng mỗi khi gặp tai nạn hoặc hiểm nguy trước những loại thú dữ khác.

Có lần, một người dân té xuống rạch, đang hoảng loạn dưới dòng nước, bất chợt ông ta vớ phải... lưng con cạp. Sợ quá, ông ta ngất xỉu, khi tỉnh dậy đã thấy nằm trên bờ cạn.

Lần khác, một người dân đang chèo xuồng trên dòng Cái Quán thì bị cá sấu quẫy đuôi chạm vào xuồng khiến chiếc xuồng vỡ tan. Nạn nhân chỉ còn biết chờ chết. Bỗng đâu, cạp linh xuất hiện lao mình xuống dòng nước vồ lấy cá sấu. Nạn nhân thoát chết trong gang tấc.

Nghĩ đó là cạp thần hộ trì dân làng, đại diện các họ tộc gồm các ông Võ Văn Đăng, Đỗ Kế Ngạn, Lê Văn Sắc và 2 đại diện họ Vương, họ Nguyễn cùng bắt tay xây dựng ngôi đình thờ. Đình xây xong, dân làng bầu một người làm chức Cả để quán xuyến việc làng. Tuy nhiên, chỉ vài tháng sau, vị hương cả đổ bệnh thập tử nhất sinh, dân làng phải bầu người khác. Người kế nhiệm lại đổ bệnh. Dân làng lại bầu người khác. Liên tiếp hàng chục ông hương cả cứ thay nhau đổ bệnh.

Điều lạ là, mỗi lần các bô lão họp bàn, dân làng đều trông thấy cạp lảng vảng ngoài sân đình. Các bô lão bèn thử bầu cạp làm hương cả. Người giải quyết việc làng chỉ làm chức phó cả. Từ đó, mọi chuyện trở nên êm thấm. Từ khi được bầu làm "Ông Cả", thỉnh thoảng, cạp bắt heo rừng, nai đem đến "gửi" trước nhà những người nghèo...

Các bạn thân mến,

Chuyện năm Dần và chuyện Ông Cọp (xin nói lại: Ông Cọp “viết hoa”), nếu kể chuyện dân gian về Cọp thì dài lê thê, khó dứt. Giờ xin kể đến “chuyện buồn Ông Cọp”. Đó là chuyện nhà thơ Thế Lữ (1907-1989) viết về “ông cọp”. Một buổi sáng mùa xuân Hà Nội có mưa phùn lất phất, nhà thơ nổi hứng nên đeo phóc lên xe điện ra Hà Đông để vào sở thú để xem “sư tử”. Vào trong sở thú nhà thơ chẳng thấy chị sư tử Hà Đông nào cả mà chỉ thấy một bác cọp ở trong cũi đang gặm gặm gừ gừ ra chiều tức tối vì bị loại người hốt bỏ vào cũi cho thiên hạ xem chơi. Thấy thế nhà thơ Thế Lữ bèn lấy giấy bút ra, vừa ngắm cọp vừa hí hoáy ra thành một bài thơ. Thông cảm với bác cọp nên Thế Lữ đặt tí cho bài thơ là **Nhớ Rừng** như sau:

Gặm một khối căm hờn trong cũi sắt,
Ta nằm dài, trông ngày tháng dần qua.
Khinh lũ người kia ngạo mạn, ngẩn ngơ,
Giương mắt bé riều oai linh rừng thẳm
Nay sa cơ, bị nhục nhằn tù hãm
Để làm trò lạ mắt, thú đồ chơi.
Chịu ngang bầy cùng bọn gấu dở hơi,
Vớ cặp báo chuồng bên vô tư lự.
Ta sống mãi trong tình thương nỗi nhớ,
Thủa tung hoành, hống hách những ngày xưa.
Nhớ cảnh sơn lâm, bóng cả, cây già,
Vớ tiếng gió gào ngàn, vớ giọng nguồn hét núi,

Với khi thét khúc trường ca dữ dội
Ta bước chân lên, dõng dạc, đường hoàng,
Lượn tấm thân như sóng cuộn nhịp nhàng,
Vờn bóng âm-thầm, lá gai, cỏ sắc.
Trong hang tối, mắt thần khi đã quắc
Là khiến cho mọi vật đều im hơi.
Ta biết ta chúa tể muôn của loài
Giữa chốn thảo hoa, không tên không tuổi.
Nào đâu những đêm vàng bên bờ suối,
Ta say mồi đứng uống ánh trăng tan?
Đâu những ngày mưa chuyển bốn phương ngàn
Ta lặng ngắm giang san ta đổi mới?
Đâu những bình minh cây xanh nắng gội
Tiếng chim ca giấc ngủ ta tưng bừng?
Đâu những chiều lênh láng máu sau rừng
Ta đợi chết mảnh mặt trời gay gắt
Để ta chiếm lấy riêng phần bí mật?
Than ôi! thời oanh liệt nay còn đâu?
Nay ta ôm niềm uất hận ngàn thâu
Ghét những cảnh không đời nào thay đổi,
Những cảnh sửa sang, tầm thường, giả dối:
Hoa chăm, cỏ xén, lối phẳng, cây trồng;
Giải nước đen giả suối, chẳng thông dòng
Len dưới nách những mô gò thấp kém;
Dăm vừng lá hiền lành không bí hiểm
Cũng học đòi bắt chước vẻ hoang vu
Của chốn ngàn năm cao cả, âm u.
Hỡi oai linh, cảnh nước non hùng vĩ!
Là nơi giống hùm thiêng ta ngự trị,
Nơi thên thang ta vùng vẫy ngày xưa
Nơi ta không còn được thấy bao giờ!
Có biết chăng trong những ngày ngao ngán
Ta đang theo giấc mộng ngàn to lớn

Để hồn ta phảng phất được gần người
Hỡi cảnh rừng ghê gớm của ta ơi!

Ngoài ra, trong những trang sử của nước nhà có ghi tên một “Ông Cọp”. Ông Cọp đó là “**Hùm Xám Yên Thế**” Hoàng Hoa Thám, người lãnh đạo cuộc khởi nghĩa chống thực dân Pháp hồi cuối thế kỷ thứ 19 đầu thế kỷ 20 khiến cho giặc Pháp phải khiếp sợ đến nỗi phải xin hòa giải đến hai lần. Cụ Hoàng Hoa Thám là một vị tướng, là một danh nhân của Việt Nam. Cụ Hoàng Hoa Thám là một Ông Cọp mà những người Việt Nam không bao giờ quên...

Các bạn thân mến,

Không biết chuyện này nay có còn hay không: Là các ông bà cụ ngày xưa thường không muốn cho mấy cái thằng con giai lấy vợ tuổi Dần. Được giải thích là...mấy cô vợ có tuổi ông cọp thì dữ dằn, khó trị, ăn hiếp chồng và này nọ đủ thứ...Mình thì chẳng tin vào điều này vì biết có nhiều bà chị, cô em có tuổi Dần được ông chồng rước về ở chung nhà mấy chục năm mà mấy chị mấy cô vẫn trước sau hiền “như Mơ Xa”...

Viết bài nhân dịp tết mà không đá động gì đến việc “ăn tết” như mua sắm, họp mặt, tiệc tùng, bài bạc, nhậu nhẹt, vui chơi, du hí...e rằng có phần thiếu sót. Người viết xin các bạn thứ lỗi. Và bây giờ mình thân chúc các bạn:

Năm Cọp mạnh khỏe như ông Dần
Ngày càng thăng tiến việc làm ăn
Gia đình hạnh phúc cùng con cháu
May mắn trong tay muôn vạn phần...

Phong Châu
Tháng 2 - 2022

